

Kázání 18. května 2025: ČCE Jarov (Karel Pacovský)

První čtení: Jr 31,31–33

Druhé čtení: J 13,3–5 a 31–35

Nová píseň, nová smlouva, nové přikázání. Samé novoty. Všechna dnešní čtení nás přivádějí k něčemu novému. Ten, komu jsme uvěřili, nakonec sám v knize Zjevení prohlašuje: „*Všechno činím nové.*“ Kristovská víra totiž nespočívá v udržování nějaké vyprázdněné a nesrozumitelné tradice, ale v osvěžující novosti, která zasahuje všechny oblasti našeho života, každou naši buňku, každou naši myšlenku.

Kristus tvoří všechno nové: přináší nám obnovu, restart, občerstvení, obmytí. To zní sice hezky, ale znamená to také, že nás vyvádí z našich zajetých kolejí, z toho, co patří minulosti. Nezlehčuje naši situaci, nelakuje naši špínu na růžovo, ale chce ať odložíme staré kramfleky, ať změníme svůj život. Přitom ale Ježíš není tím moralistním kazatelem nebo motivačním koučem, který nám blahosklonně udílí zaručené rady, jak si s tím vším, co nás dusí, máme sami poradit. On sám nás nenechává našemu smrádku napospas. Neštítí se ani našich znavených a utápaných chodidel. Sám se sklání a svým učedníkům vlastníma rukama umývá špinavé nohy. Neslýchané – on, pán, pan učitel, myje svým žákům nohy. To jsme si mohli připomenout v předchozí písni. Právě to se odehraje těsně předtím, než dá Ježíš svým učedníkům ono nové přikázání lásky. Proto se mezi novým přikázáním a mytím nohou vždy viděla přímá souvislost. Když církevní i světsí hodnostáři na Zelený čtvrtek po vzoru Krista umývali svým podřízeným nebo nejchudším poddaným nohy, zpívala se k tomu právě Ježíšova slova: „*Nové přikázání dávám vám, abyste se navzájem milovali*“, a přidávala se i známá píseň „*Kde je dobrota a láska, tam je také Bůh*“.

Když se řekne láska... co se vám vybaví? Láska... Podle Janova evangelia je vyjádřením nebo přímo ztělesněním lásky právě scéna, jak Kristus myje svým učedníkům nohy. Co má společného láska a umývání nohou? To asi nebude naše první asociace... Může být něco přízemnějšího? Obyčejná hygiena, řekneme, péče o tělo a zdraví, o tělesnou pohodu – ale zjevuje se v tom Ježíšův charakter: opravdový zájem o druhého člověka se vším všudy, nejen o jeho duši. A taky se tu ukazuje ježíšovská pokora, která si ze společenské hierarchie nebo nějaké špíny nedělá velkou hlavu.

„Nové přikázání vám dávám, abyste se navzájem milovali; jako já jsem miloval vás, i vy se milujte navzájem.“ Kdy vlastně Ježíš tato slova pronáší? Jsme při poslední večeři. A ta se pomalu chýlí ke konci. To je další souvislost, která by nám neměla uniknout. Čas se krátí a zbývá málo času, hodně málo. A Ježíš na to učedníky výslovně upozorňuje: *„Ještě jen krátký čas jsem s vámi...“*

Když víme, že je málo času, většinou se začínáme soustředit na to nejpodstatnější. A k tomu – zdá se – Ježíš také směřuje. Trochu zastřenými slovy o oslavení Syna člověka mluví o naplnění své mise. S učedníky už bude jen nakrátko – oni s ním jít nemůžou. Tak jim aspoň zdůrazní to nejdůležitější, na co nesmí nikdy zapomenout. Jako svůj odkaz jim dává nové přikázání. Toto přikázání, nám – svým učedníkům – Ježíš chce vštípit jako své poslední přání, svou poslední vůli. Nové je to přikázání podle mě hlavně proto, že ho nikdy nesmíme nechat zevšednět, nemá se nám nikdy stát tím starým dobrým přikázáním, ale máme ho – byť třeba po sté – přijímat stále nově, jako by nám bylo řečeno poprvé. Tak ho takto zkusme i my dnes nově zaslechnout: *„Nové přikázání vám dávám, abyste se navzájem milovali; jako já jsem miloval vás, i vy se milujte navzájem.“*

No jo. „Milujte se navzájem.“ Ale není to přece jen trochu laciné klišé? Nevytratila se z toho hloubka? Jen si to porovnejme s největším přikázáním, jak ho zaznamenává Matouš: *„Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí. To je největší a první přikázání. Druhé je mu podobné: Miluj svého bližního jako sám sebe“*? Neztratilo u Jana toto slavné dvojí přikázání lásky svou nosnou první polovinu – o lásce k Hospodinu?

Myslím si, že ne. Ježíš říká: „jako jsem já miloval vás, i vy se milujte navzájem“. Zjevně nezůstáváme jen na mezilidské rovině, na úrovni mezi učedníky. Říká: Jako já, tak i vy... Nepřipomíná nám to něco? Neznáme to dobře z modlitby Páně? ...jako v nebi, tak i na zemi; odpusť, jako i my odpouštíme... Vertikála i horizontála se tu navzájem podpírají. Boží a lidské se prolíná. Boží realita se musí propisovat do té lidské a to, co se děje mezi námi a ostatními lidmi, se zase odráží v našem vztahu s Bohem.

Proto právě v síle Ježíšovy lásky se učíme milovat druhé. Představme si, jak se promění můj pohled na druhého člověka, když si připustím, že Kristus miluje mě i toho druhého, že pro nás oba chce dobro. Že nemusím s druhým člověkem soupeřit o místo na slunci, že s ním nemusím bojovat o Boží přízeň. Vždyť Boží vůle je vzájemná láska, protože jenom láska nás obrací ze zajetí sebe sama,

rozšiřuje naše srdce, takže je v něm místo i pro někoho jiného než jen pro nás samé. Přebývání v lásce v nás otvírá citlivost pro druhé lidi i pro Boha.

Pokud někoho jeho víra nevede k lásce, ale k nenávisti nebo zášti vůči jiným lidem, měl by zpozornět, jestli stále ještě věří v Boha zjeveného v Ježíši Kristu, jestli přebývá v něm a v jeho lásce. Jan ve své první epištole píše: „*Bůh láska jest, a kdož v lásce přebývá, v Bohu přebývá, a Bůh v něm.*“ Když se otvíráme lásce, otvíráme se Bohu a jeho působení. Když se otevíráme Bohu a jeho působení, rozhojňuje se v nás láska.

Možná to někomu může znít naivně. A skutečně: Zůstat v takové lásce nemusí být vůbec snadné. Navíc s rizikem, že nebude opětována. Stačí si vzpomenout na Jidáše z našeho příběhu. Ježíš se ponížil do krajnosti, aby dal učedníkům příklad lásky, a jednoho z nich to snad ještě víc zatvrdí, že ho odchází zradit. Dráždí mě, že dnešní evangelium je uvedeno právě slovy, že Jidáš odešel, aby Ježíše vydal do rukou nepřátel. Je nutné tady zmiňovat tuhle nepěknou epizodu, když chceme mluvit o lásce? Proč musí v preambuli Ježíšova nového přikázání lásky stát Jidášovo rozhodnutí proti Ježíši?

...i Jidášovi Ježíš omyl nohy. Ani Jidáš není z Ježíšovy lásky vyňat, ale nezůstává v ní. Nezůstává do konce, aby mohl toto přikázání k sobě nechat promluvit i on. Jako by to nové přikázání už nebylo určené jeho uším. Jako by se na tomto přikázání vzájemné lásky štěpili praví a nepraví učedníci Kristovi... Přitom ani ti, kdo tu zůstali nejsou nějakými příklady věrnosti a statečnosti – když si ve svých biblích nalistujete dnešní úryvek, zjistíte že Ježíš vzápětí ohlašuje Petrovu zradu, jeho trojitě zapření.

Zdá se tedy, že to, co odlišuje skutečného Kristova následovníka od zdánlivého nebo nevěrného, není ani náboženská či politická horlivost, dogmatická neomylnost nebo mravní bezchybnost, ale že tím rozlišovacím kritériem je právě láska. Láska ke Kristu, která Petra dovádí k opravdovému pokání. Láska, která se umí pokořit. Láska, která se nepotřebuje vyčleňovat a stranit, natož povyšovat nad ostatní nebo je chtít ovládat. Láska k Otcí, která vede k lásce ke všem jeho dětem. Vzájemná láska, která z nás tvoří společenství Ježíšových přátel, vždyť už nás nenazývá služebníky, ale přáteli. Jako by Jidáš nepochopil, že právě o toto jde. Ne o nějaký výměnný obchod, budování nového korporátu, náboženské organizace nebo o mocenský převrat... Ježíš nás volá k životu v lásce, ve vzájemné lásce s ním a jeho partou. „*Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku jedni k druhým.*“ A tato láska je něčím

nepřehlédnutelným. Když budete mít zákon lásky vepsaný do srdce, všichni to na vás uvidí! ...

Blížíme se ke konci. Ježíš se loučí, ale jeho mise má pokračovat v těch, které miluje a které zanechává ve světě. „*Kam já odcházím, tam vy přijít nemůžete,*“ říká. Na kříž ho opravdu nedoprovodíme. Dál už ho učedníci následovat nemůžou. Přesto ale tahle cesta s Ježíšem jeho odchodem skončit nemá. Proto nám Ježíš svým novým přikázáním vytyčuje pevný směr pro případ, že bychom začali tápat. Ježíšova úzká cesta je a bude cestou lásky. „*Prohraje, kdo ranou splácí ránu, kdo k nenávisti se nechá svést.*“ Skrze lásku jeho mise pokračuje, i když tu fyzicky nebude. Skrze lásku, která je ovocem Ducha utěšitele, kterého nám zaslubuje. Skrze lásku, bez níž jsou i největší skutky víry marné. Skrze lásku, v níž se nám i všem kolem nás zjevuje Pán Bůh sám.

Modlitba: Pane Ježíši Kriste, děkujeme ti za tvůj příklad lásky, která se umí ponížit do krajnosti. Děkujeme ti za tvou lásku, která se nezastaví ani před těmi, kdo si ji podle našich měřítek vůbec nezaslouží... která se nezastavuje ani před námi. Děkujeme ti, že nás vedeš k přátelství, že chceš být i naším přítelem. Dej ať se naše přátelství s tebou stále prohlubuje. Uč nás milovat, i když je to někdy těžké, a naplň nás – prosíme – svou láskou, která zahání všechnen strach a uvádí nás do novosti života. Amen.

Poslání: 1J 2,7–10